
D I P L O M

Ligesom et Segl var almindeligt i Brug ved de i Begyndelsen af 18. Aarhundrede eksisterende Akademier, saaledes fandtes ogsaa Diplomer, der med paastemplet Segl tilkendegav Medlemsskab af Akademiet. Som allerede nævnt under det foregaaende Afsnit om Seglet gik der næsten 20 Aar fra Oprettelsen, inden Medlemmerne begyndte at beskæftige sig med de mere officielle Udtryk for Selskabets Virke. En Undtagelse herfra dannede dog Udgivelsen af »Skrifterne«. Forslaget om Segl og Diplom fremkom ret naturligt paa samme Tid i 1761, men tilsyneladende uden nogen særlig ydre Anledning dertil netop paa det Tidspunkt. Ganske vist havde man i 1758 begyndt at vælge udenlandske Medlemmer, men det skete endnu saa sjældent, at dette formodentlig ikke har givet nogen særlig Foranledning.

I Selskabets Møde den 1. (5.?) August 1761 fremlagde Prof. B. Møllmann Udkast til et Diplom, og i et følgende Møde den 9. September, hvor Seglet blev forevist og approberet, blev tillige »Udkast til Diploma af JustitzRaad Møllman oplæst og approberet og at resten skulde besørges af mig [Hielmstjerne]«. Hvorledes dette Diplom har set ud, har det ikke været muligt at opspore. Trykt har det ikke været, derimod en haandskrevet Skrivelse, — sikkert paa Latin, underskrevet af Præses,— der udsendtes sammen med Meddelelsen om Valget.

Naar Spørgsmaalet om Udstedelse af Diplomer i 1769 atter blev taget op til Beslutning, 8 Aar efter Approbationen i 1761, kan dette maaske skyldes, enten at den stærkt beskæftigede Sekretær, Hielmstjerne, havde ladet Sagen ubesørget nogle Aar, eller at Spørgsmaalene om Diplomer til inden- og udenlandske Medlemmer (event. særlige Diplomer til de sidstnævnte) blev behandlet hver for sig med Aars Mellemlum.

»Den 13de Octobris [1769] blev den første Vinter Session holt og resolveret, at de som herefter antages til Membra Societatis, skulde ved et Diploma omskrives paa et heelt Ark Papir, og Societetets Sigil at trykkes neden under, blev resolveret at Professor Hell skulde antages til Membrum, og udkast til Diploma for i veyen foreviises Greven [Thott]; samt Abbé Expili i Frankerig efter Geheime Raad Grev Bernstorps Seniors forlangende samt Professor Frisius i Italien, antagne til Membra Societatis.« I Mødet 3. November 1769 »mødte Professor Hell, og hans Compagnon [Joh. Sainovicz] i Societetet, og overleverede Greven ham sit Diploma, som han tog imod takkede Greven med et pr: Ord, derfor«. Ovennævnte Abbé d'Expilly var i

en Skrivelse af 12. April 1768 fra J. H. E. Bernstorff til Selskabets Præsæs, Otto Thott, foreslaaet til Medlem bl. a. med følgende Anmodning: »So habe die Ehre die baldmöglichste Ausfertigung der zu erwehntem Ende erforderlichen Diplomatum Ew. Hoch. Gräfl. Excellenz gütigen Vorsorge um so mehr bestens zu empfehlen, als Eingangs erwehnter Herr Abbé darum wiederholend und dringend anzuhalten fortfähret.« Det andet ovennævnte Medlem Professor Frisi fra Milano indledede sin Takkeskrivelse af 19. Dec. 1769 saaledes: »C'est avec la plus grande satisfaction que je reçois, Monsieur, la lettre, dont vous avez bien voulu m'honorer, et le Diplome, qui y etoit joint, d'association a cette illustre Academie.« Under Mødet 15. December 1769 læses: »Den lærde Bonet, blev efter min [Hielmstiernes] Proposition antaget til Medlem, og hans Diploma at udstædes.« Endvidere: »Den 19de Januarii oplæste Magister Sainovites Professor Hells Collega, noget af en Piece om Ligheden imellem det Lappiske og Ungerske Sprog, og blev vedtaget at der skulde udstædes til neste Samling, et Diploma til Ham, som Medlem af Societetet.«

I Aarene 1771—75, da Selskabet efter Otto Thotts Fratræden i Dec. 1770 var uden Præsident, og dets Virksomhed næsten ganske standset, valgtes ingen Medlemmer. Af en Skrivelse af 12. Februar 1771 fra Departementet for de udenlandske Affærer til Selskabet fremgaar det imidlertid, at Kongen ønskede en lærd fra Oxford, den kendte Orientalist William Jones, valgt til Medlem. Herom gav Hielmstierne Medlemmerne Underretning i et Cirkulære af 14. Februar s. A., og samtidig rundsendtes Koncept til et ændret Diplom samt Forespørgsel om, hvem der skulde underskrive Diplomet. Luxdorph gav som den første sin Tilslutning til Forslaget og nævnte som Underskrift: »Nomine Societatis Henricus Hielmstierne Secretarius perpetuus«, hvortil de øvrige Medlemmer sluttede sig. Det nævnte Forslag til Diplom findes ikke, og da den foreslaaede Jones ikke ses at være blevet valgt til Medlem, og ingen anden fik Diplom, før Selskabet atter fik en Præsident, er det midlertidige Diplom formodentlig aldrig kommet til Anvendelse.

Efter Modtagelsen af det kgl. Reskript af 5. Oktober 1774, ved hvilket Selskabet bl. a. fik Tilsagn om Kongens Valg af en Præsident, holdtes der atter Møde den 10. Februar 1775 under Hielmstiernes Forsæde og i hans Gaard. I dette Møde foreslog Hielmstierne 9 indenlandske Medlemmer og 1 udenlandsk, »som alle eensstemmigen bleve antagne, og skal dem tilskrives hen i Sommeren, om de vil modtage Vallet, da deris Patenter kand blive udstædte, naar det faaer behaget hans Mayestæt, i følge Rescriptet af 5te Octobr at udnævne en Præsæs.« Ved næste Møde, som først holdtes Aaret efter, den 29. Marts 1776, i de af Kongen tilstaaede Værelser i det kgl. Palæ bag Slottet (Prinsens Palæ), valgtes Hielmstierne til Præsident, efter at Kongen havde overdraget Valget til Selskabet. Af de nyvalgte 9 indenlandske Medlemmer overværede de 6 dette Møde. Herefter kom Møderne atter ind i en regelmæssig Følge, og den 26. April 1776 meddeler Protokollen: »Endelig blev besluttet, at de nye indkomne membra og de som i fremtiden vælges skal meddeeles diplomata efter en fremlagt Copie.« Denne »Copie«, der sikkert er skrevet af C. G. Kratzenstein, har følgende Ordlyd:

AUCTORITATE
AUGUSTISSIMI ET POTENTISSIMI
REGIS
CHRISTIANI VII
Daniæ atque Norvagiæ
MONARCHÆ
cet. cet.
EGO
N. N. N. N. N.
VIRUM CELEBERRIMUM
communi totius Societatis Regiæ Scientiarum
Danicæ Suffragio
MEMBRUM HUIUS SOCIETATIS
solemni hoc diplomate recipio et declaro
Havniæ. D. A. C. MDCCLX

Udfor Bogstaverne N. N. N. har Kratzenstein tilføjet: »Hier komt ein Nahme und Titel, den ich noch nicht hinsetzen kan.« Som Bilag til Copien forefindes for det første Afskrifter af to Diplomer, som Kratzenstein har modtaget som Medlem af Academia Caesarea Leopoldino-Carolina Naturæ Curiosorum i Halle og af Academia Petropolitana, og hvoraf især det sidste har tjent som Forbillede for Kratzensteins Forslag til Selskabets Diplom. Men dernæst findes ogsaa Udskrifter paa Latin — dels med Kratzensteins, dels med den nye Sekretærs, Jacobis, Haand — af de Stykker, som skulde indsættes paa Forslagets ledige Pladser. I Stedet for N. N. N. skulde følgende indsættes:

Henricus de Hielmstjerne
Ordinis Dannebrogici Eques Auratus
Regi a Consiliis Conferentiæ, Status et Justitiæ
Jn Summo Tribunali Justitiarius
Societatis Scientiarum Havniensis Præses.

Udskrifterne til Indføjelse i Stedet for »virum celeberrimum« omfatter alle de i Mødet 10. Februar 1775 valgte 10 Medlemmer (deraf 1 udenlandsk) samt 2 i

i Mødet 19. April s. A. valgte indenlandske Medlemmer og den tidligere Præsæs Otto Thott, der i sidstnævnte Møde valgtes til Æresmedlem. Som Eksempel skal nævnes:

»Virum, multa sua in historia naturali præstita opera, orbi dudum notissimum *Ottonem Fridericum Müller* S. R. M. a Consiliis Status, Academiæ Scientiarum Romano-Cæsareæ, Svecicæ, Bavaricæ, Arcadicæ, Regiæ Norvagicæ et Berolinensis, nec non Helveticæ Schweitznachia Societatis Membrum, Academiæ Parisiensis Commercium litterarum gerentem« og

»Virum Naturæ Studio et Artis Chymicæ peritia inclytissimum *Petrum Christianum Abildgaard* Doct. Med. Artis Veterinariæ Professorem, hujus Civitatis Physicum Regium, Collegii Regii Medicorum Membrum.«

Paa Foden af sit Forslag har Kratzenstein tilføjet: »H Haas werden ersucht mir den billigsten Preis anzuzeigen, was es kosten soll, weñ Sie dieses auf eine Kupferplatte stechen, weñ ich die Platte selbst dazu hergebe.« Da Forslaget er fra Tiden efter 1775, maa den omtalte Haas være den senere Hofkobberstikker Johan Jakob Georg Haas (1751—1817), Søn af Universitetskobberstikker Jonas Haas, der døde 1775. Om Diplomet derefter er stukket i Kobber, kan ikke ses, men det har formodentlig ikke været Tilfældet¹. I de følgende Aar blev det ofte meddelt i hvert Fald de nyvalgte udenlandske Medlemmer, at Diplomet vilde blive sendt senere, og undertiden anmodede Selskabet om nøjagtige Oplysninger om Navn, Embede o. l. til Brug for Udfærdigelsen af Diplomet. Saaledes er Praksis formodentlig blevet fortsat indtil 1803². I Sommeren 1803, udenfor Mødesæsonen, var Grev Rumford, Præsident i Royal Institution i London, under særlige Omstændigheder blevet valgt til Æresmedlem ved skriftlig Afstemning. »J Følge her af blev Diplomet paa sædvanlig Maade udfærdiget og ved Skrivelser fra Præsidenten og Secretairen strax afsendt til Grev Rumford.« Ved denne Lejlighed bifaldt Selskabet, »at de Herrer Moldenhauer, Kall, Schow, Torkelin sammentræde i en Commiss[i]on for at gjøre udkast til Diplomer for Selskabets Medlemmer«. Der er ikke i den følgende Tid omtalt noget Forslag fra denne Kommission, og da næsten alle Arkivdokumenter fra denne Periode mangler, kan det ikke afgøres, om der kom noget ud af Aktionen. Først i 1815, da H. C. Ørsted var blevet Selskabets Sekretær, og saa mange Reformer blev indført paa forskellige Omraader, dukkede Spørgsmaalet om Diplomet atter op. Det var Professor E. N. Viborg, der i Mødet den 3. Februar 1815 foreslog, »at der maatte meddeles de valgte Medlemmer Diplomer«. Sagen henvistes, som flere andre Sager, til en Kommission angaaende den aarlige Rapport (»Bekjendtgjørelse«). Ved Indberetning af 3. Marts 1815

¹ Jvfr. Skr. fra H. C. Ørsted af 5. Juli 1824, se Side 45.

² I Vedt. 1796 § 3 er bemærket om Forpligtelsen til Indlevering af en Afhandling: »Denne Forpligtelse indføres i det trykte Brev, som, underskrevet af Secretairen, bekjendtgjør den Valgte hans Antagelse«. Det fremgaar ikke af Arkivet, at et saadant trykt Brev har været anvendt. Tværtimod foreligger fra Tiden efter Febr. 1796 flere af Sekretærens Koncepter til Skrivelser til nye Medlemmer. I det første i 1794 indgivne Vedtægtsforslag var i § 3 omtalt »et Diploma underskrevet af Præsidenten og parapheret af Secretairen«. Men dette udgik i senere Forslag, og blev ikke nævnt i Vedt. 1796.

indsendte tre af Kommissionens Medlemmer, C. F. Degen, Fr. Münter og J. F. W. Schlegel et Votum og O. H. Mynster et Særvotum ang. Rapporterne og E. N. Viborgs Forslag. I Flertallets Votum vedrørende Spørgsmaalet om Diplomer udtales: »Selskabet har allerede i ældre Tider vedtaget en vis Formular til Diplomer for Selskabets Medlemmer og de ere blevne udfærdigede under Selskabets Segl. Men vi anser det for gavnligt at den vedtagne Formular paa nye igiennemgaaes og at Diplomet som burde altid være skreven paa Latin erholde et Brevs Form og underskrives af Præsidenten og parapheres af Secretairen. Selskabet kunde nedsætte en Commission der indkom med Forslag herom og til en passende Vignette, med mindre det maatte heller vilde vælge Symbolet paa dets Medaille til Vignet.« I Mindretallets Forslag nævnes kun: »Selskabet meddeler sine Medlemmer Diplomer af Beskaffenhed, som nærmere bestemmes.« Begge Vota rundsendtes til alle Medlemmer, og i Mødet 26. Maj 1815 optoges hele Sagen til Drøftelse. Behandlingen af Kommissionens Forslag udsattes imidlertid, »indtil Selskabet har taget det gamle Diplom i Betragtning«.

Sagen synes nu atter at være blevet henlagt en Tid, indtil den — aabenbart af praktiske Hensyn — blev optaget endnu en Gang. I Mødet 20. Februar 1824 foreslog Sekretæren, H. C. Ørsted, »at lade det Diplom Selskabet udstæder til de valgte Medlemmer enten stikke i Kobber eller tegne paa Steen. For at faa en smagfuld Indfatning foresloges at anmode Prof. Hetsch¹, at give dertil en Tegning; og for at faae Udførelsen saa god som mueligt foresloges at denne overdroges ligeledes Pr. Hetsch. Om der skulde være Forandringer i Texten foresloges derom at anmode Etatsraad Thorlacius«. Den 23. April 1824 foreviste Sekretæren nogle Tegninger af Professor Hetsch. I den Anledning besluttedes følgende: »Etatsraad Thorlacius anmodes om at forfatte Udkastet til Diplomet, saaledes at saa lidet som muligt deri behøver at indskrives. Samme tillige med Biskop Münter og Prof. Ramus anmodes om at aftale nærmere Diplomets Udvortes med Prof. Hetsch.« En Henvendelse fra Sekretæren til dette Udvalg om at paatage sig Opgaven gav Motiveringen for Diplomets Ændring i følgende Ord: »Det Kongelige Videnskabernes Selskab har i Anledning af det store Ophold Udfærdigelsen af dets Diplomer ofte lide hos Skjønksriveren, bestemt sig til at lade det lithographere.« Og i et senere Cirkulære af 5. Juli 1824 til Selskabets Medlemmer anførte Sekretæren følgende: »Det Kongelige Videnskabernes Selskab havde hidindtil ladet Diplomerne for sine Medlemmer skrive. Vel have meget faa af dets indenlandske Medlemmer erholdt Diplomer, men de udenlandske have ofte endog forlangt saadanne. Udførelsen af disse Diplomer ved en Skjønksriver er altid temmelig dyr, og, det som er værre, medfører ofte et Ophold, man ikke skulde formode; man har ofte maattet vente mange Maaneder efter et saadant Diplom, og har ikke ret vel kundet gribe til det Middel, at vælge en anden Skjønksriver, da adskillige Forsøg herpaa have viist at dette Slags Skjønkskrift er sjældnere end man troer.« I Sekretærens Henvendelse til ovennævnte Udvalg anmodedes Etatsraad B. Thorlacius, der allerede tidligere havde revideret det ældre Di-

¹ Gustav Friedrich Hetsch (1788—1864), Arkitekt, Professor.

plom, om at forfatte et nyt. Sekretæren vedlagde Professor Hetsch's Udkast til Ornamentering. Endvidere vedlagdes en Afskrift af »det nu [o: indtil 1824] brugelige Diplom«, der mindede stærkt om det tidligere anvendte (jvfr. Side 47). Det havde følgende Tekst:

Auctoritate
Augustissimi et Clementissimi Domini
Frederici Sexti
Regis
Daniæ, Vandalorum atque Gothorum
Ducis
Slesvici, Holsatiæ, Stormariæ, Dithmarsii, Lauenburgi, Oldenburgi.
Ego
Ernestus Henricus Comes de Schimmelmann
Comitatus Lindenberg et Prædii Gudumlund Dynastes
Ordinis Elephantini Eques Auratus
atque ordini Dannebrogico a magna cruce
Regi ab Intimis
Societatis pro Sacræ Scripturæ Divulgatione Præses
Academiæ artium elegantiorum Membrum Honorarium
Societatis Scientiarum Præses
Virum
eruditione doctisque Scriptis celeberrimum
[Navn og Titler nævnes]
ex communi Societatis Regiæ Scientiarum Danicæ Suffragio
Membrum hujus Societatis
Solemni hoc Diplomate
Recipio et declaro.

Etatsraad B. Thorlacius udarbejdede derefter et nyt Udkast til et latinsk Diplom. Teksten dertil forefindes ikke. Om Udsmykningen af Diplomet meddelte Thorlacius: »J Henseende til Hr. Prof. Hetschs Tegnings-Forslag, skulde jeg stemme for Ziraten à la Grèque nederst til Højre, hvilken forekommer mig at være den smagfuldeste. Men alle Isisfigurerne behage mig ikke; ved disse tænker man sig stedse Natur-Undersøgelser som Hovedsag; men et Videnskabs-Selskab bør være meere

omfattende, være et Jndbegreb af alle Videnskaber. Et andet Vidensk. Selskab har taget Plato til Emblem. Jeg foreslaar, at vort Vid. Selskab vælger Aristoteles til sit Symbol; thi hvilken Philosoph var mere omfattende, mere fordumsfri, end han? Han behandlede den theoretiske og praktiske Philosophie, Statsvidenskab, Physik, Naturhistorie, Æsthetik, og tog stedse Hensyn til de historiske Videnskaber. Alt ordnede han og bragde i et philosophiskt System, som det sømmer sig Videnskabsmanden. Derfor forekommer det mig, at Aristoteles stedse vil blive Videnskabelighedens, den tænkende Videnskabeligheds, værdigste Symbol.« Chr. Ramus knyttede hertil nogle Bemærkninger, blandt hvilke følgende skal citeres: »Med den af Hr. Et.-Raaden valgte Rand er ogsaa Jeg fornøjet, dog at den bliver noget smallere i Forhold til Diplomets Størrelse. Imod Aristoteles's Billede som Emblem har Jeg at indvende, at det neppe har noget sikkert og almeen-erkjendt Mynster uden Navnets Tilsætning, som endda er tvetydigt, da ogsaa Kunstnerens Navn derved kan tilkjendegives. Neppe er det heller classisk, at bruge en virkelig og historisk Persons Billede som et Emblem. En smuk Isis er, mener Jeg, et got Sindbillede, og dets Betydning indskrænker sig neppe til de physiske Videnskaber alene. Den pure nøgne Natur, som derved fremstilles, afgiver uden Tvivl en passende Allegorie for ethvert Formaal, som den menneskelige Aands Anstrængelse med enhver Undersøgelse bør sigte til. Dog er maaskee en saadan Figur for vanskelig og maaskee ogsaa mindre forstaaelig; en Sphinx til Ex. var maaskee forstaaeligere og tilkjendegiver subjectivisk det samme, som det andet Billede objectivisk.« Nogen Udtalelse fra Biskop Fr. Münter foreligger ikke. Derimod gjorde det samlede Udvalg følgende Indstilling af 1. Juli 1824 til Selskabet: »Vi give os herved den Ære, ifølge det til os overdragne Hverv, at forelægge Selskabet Udkast til et Diplom for Selskabets Medlemmer, hvortil Herr Professor Hetsch har givet Tegningen, og om hvis Text vi ere blevne enige. Om Valget af Vignetten have vi længe været tvivlraadige. Institutet i Paris har et Pallas Hoved; det Kongelig-baierske Videnskabers Selskab har valgt Plato's Billede; vi have været uvisse om vi skulde bringe et Jsis Hoved, eller Aristotelis Billede i Forslag. Var vort Selskab alene bestemt til at dyrke Naturvidenskaberne, vilde Jsis, som Naturgudinde, eller maaskee den Asiatiske Naturgudindes Forestilling, enten som den Ephesiske Artemis, eller det ældgamle Symbol af den paphiske Urania, en Kegle, være et meget passende Billede. Men da vi ogsaa have en historisk og en philosophisk Classe, troede vi ikke at kunne udtrykke alle disse Videnskabers Forening bedre end ved at vælge Aristoteles Hoved, efter en, som Visconti har beviist i sin Jeonographie Grecque, Tom. I i Texten til Tab. XXII, unægtelig ægte antik Gemme. Aristoteles omfattede alle disse Videnskaber. Hans Navn er stort som Philosoph og Naturkyndig; og hvad han var som Historiker, viser hans Politik og Fragmenterne af hans Værk *περί πολιτειῶν*, hvis Undergang er eet af de største Tab som den gamle Verdens Historie har lidt.« Udvalgets Udkast og Brev sendtes i Cirkulation blandt Selskabets Medlemmer, og Forslaget til det nye Diplom vedtoges, hvorefter det sattes i Arbejde. Den 10. December 1824 bevilgede Selskabet 81 Rbd. 37 B til det kgl. Stenstrykkeri for Stikning og Aftryk, og 50 Rbd. til Professor Hetsch for Tegninger. Der

nævnes intet om Oplagets Størrelse, og hverken Udkast eller Aftryk af det nye Diplom foreligger i Selskabets Arkiv.

I Modsætning til Selskabets Segl, som med nogle faa Ændringer bevaredes uforandret til Nutiden, skiftede Diplomet ofte Udseende. En stadig Forandring nødvendigjordes derved, at Præsidentens Navn og Titler var trykt paa Diplomet. I Selskabets Møde 13. December 1839 gav Sekretæren, H. C. Ørsted, Meddelelse om Hans Kgl. Højhed Præses' Overtagelse af Kongemagten som Kong Christian VIII; og umiddelbart derefter gjorde Sekretæren opmærksom paa Nødvendigheden af et nyt Diplom. »Han meente at nogle Forandringer i det latinske Udtryk og muligen i Underskriftens Form kunde udkræves.« Selskabets Beslutning gik ud paa følgende: »Prof. Madvig anmodedes om at gjennemsee Diplomet, især med Hensyn paa Sprog og Form. Prof. Petersen lovede at undersøge om der skulde gives noget bedre Aristoteleshoved end det som findes paa det gamle. Secretairen raadfører sig med Prof. Hetsch om den kunstneriske Udførelse.« J. N. Madvigs nye Forslag fik følgende Form:

Præside

Rege Daniæ Augustissimo

Christiano Octavo,

Societas Regia Scientiarum Hauniensis

Virum Ingenio Et Eruditione Præstantem Et De Litteris Præclare Meritum

.....

In Sollemni Conventu Die Anni

Sodalem Cooptavit.

Rite Cooptatum Hac Charta Societatis Sigillo Munita

Testamur

.....

Datum Hauniæ Die Vice Præsidis Fungens

Anni

Societati Ab Epistolis.

Angaaende Diplomets Vignet erklærede Prof. F. C. Petersen, »at han efter anstillet Undersøgelse finder intet andet Aristoteleshoved, som man burde foretrække for det som findes paa Selsk. Diplom«. Hvad endelig den kunstneriske Udførelse angik, meddelte Sekretæren, »at Prof. Hetsch havde foreslaaet at lade Aristoteleshovedet

paa Diplomet stikke af Eggersberg, som mener at kunne udføre dette for 25 til 30 Rbd. Rammen og Skriften, foreslaar han, skulde stikkes af Seehusen, og koste omtrent 50 Rbd. Kobberpladen omtrent 5 Rbd. Eggersberg mener at kunne fuldende sit Arbeide i 10 til 12 Dage, Seehusen sit i 4 Uger«. I Foraaret 1840 betalte Selskabet til Kobberstikker P. J. Seehusen 57 Rbd. 4 $\frac{1}{2}$ 8 β for Stikning af Skrift og Ornamentering samt Kobberpladen, til Kobberstikker E. C. W. Eckersberg¹ 25 Rbd. for Stikning af Aristoteles hoved og endelig 10 Rbd. 4 $\frac{1}{2}$ 8 β til K. Bagge for Trykning af 100 Diplomer.

Efter Kongepræsidentens Død i 1848 maatte Diplomets Tekst atter ændres; men først i Januar 1856 bemyndigedes J. N. Madvig og Sekretæren, J. G. Forchhammer, til at forhandle med en Kunstner om en passende ydre Form. Ti Aar senere, i 1866, medens Selskabet var uden Præsident, og da Japetus Steenstrup nylig var tiltraadt som Sekretær, tog denne sidste Spørgsmaalet op igen sammen med J. N. Madvig. Herom skriver Jap. Steenstrup: »Diplomet synes mig kun at lide i to Retninger; væsentligst ved at bære den ikke-tidssvarende Tilføining: *Præsidi Christiano Octavo*, og mindre væsentligen derved, at Selskabets Navn træder for lidet frem, idet Ordene: *Societas Regia Scientiarum Hauniensis* burde have været større og tydeligere. — Simplest vilde en Ændring falde, hvis Selskabet tænkte paa at tage Kongen til Præses; thi da kunde Octavo udslibes og erstattes med Nono. — En ret simpel Ændring vilde det ogsaa være, at sætte *Protectore (Patrono) Christiano Nono* eller *Protectore Rege Daniæ Augustissimo* (med Udeldelse af Kongenavnet, og Selskabets Navn med større Typer) *Societas Regia Scientiarum Hauniensis* eller: *Sub Auspiciis Regis Daniæ Augustissimi*, hvilket vilde være brugeligt under alle Konger. — Saafremt man vilde i Reglen tænke sig Konger eller Prindsere som Præsidenter, maatte jeg bestemt foreslaa, at Vedtægternes Bestemmelse om Valgpræsidenter ændredes saaledes, at disse bleve faste Personligheder og ikke tilfældige og skiftende — baade for Diplomkredens kraftens og vor Virksomheds Skyld. Vil man aldeles opgive Pladen, turde det maaskee være at foretrække, at lade Diplomet trykke med Typer og *stereotypere* i Stykker, der tillade den Valgtes Navn at indsættes og ogsaa H. M. Kongens, hvis man ønskede dette.« Til Jap. Steenstrups Forslag har J. N. Madvig gjort følgende Tilføijelse: »Jeg troer ikke, at der er Grund til at søge Selskabets Stilling til Hs. Majestæt Kongen forandret. At Kongen nu (— som før Chr. 8des Tid ikke var Tilfældet —) betegnes som Selskabets Protector, er Noget, som man, især naar det engang er indført, ikke bør opgive for Selskabets Anseelses Skyld. En Kgl. Prinds som Præsident er en Anomalie. — Jeg tiltræder ganske Forslaget at sætte *Sub Auspiciis Regis Daniæ Augustissimi*, hvilket just udtrykker Forholdet til Kongen som Protector. Saa længe Selskabet ingen Præsident har — og det vil næppe saasart vælge Nogen, — behøve ingen Forandring i Slutningen, uagtet det kunde ønske, at Linien Vice Præsidis Fungens stod lidt lavere nede. Jeg raade altsaa at indrette Diplomet efter Forslag.« Komitéens Forslag fremsattes i Mødet 18. Maj 1866 med den Motivering, at Diplomet igen kunde sendes til Selskabets Medlemmer. »Iøvrigt mente den [Komitéen], at Diplomet kunde beholdes

¹ Erling Carl Wilhelm Eckersberg (1808—89), Son af C. W. Eckersberg.

Selskabets nuværende Diplom. 1:3.

Tekst af J. N. Madvig. Udsmykning af G. F. H. Hetsch.

uforandret, da det ved denne Ændring vilde kunne bruges, indtil Selskabet igen maatte finde det passende at vælge en Konge eller Kronprinds til dets Præsæs.« Selskabet besluttede at udsætte Sagen, »indtil Spørgsmaalet om en Præsidents Valg kan foretages med det Samme, og begge Dele ønskes afgjorte i et af de første Møder«. Formodentlig har det haft lange Udsigter med Valget af en Præsident (jvfr. ogsaa J. N. Madvigs ovenstaaende Udtalelse). Allerede i det næste Møde 1. Juni 1866 blev Diplomsagen imidlertid taget frem igen, og Komitéens Forslag vedtaget med 8 Stemmer imod 5.

Aaret efter, 27. April 1867, valgtes en Præsident, J. N. Madvig selv. De nye Diplomer synes først at være fremstillet i 1869. I Februar betalttes 10 Rbd. til Hr. A. Meienburger for Udslibning, Tilføjelser og Opstikning af Skrift paa Diplompladen, hvorpaa Diplomet blev trykt i 52 Eksemplarer. Den 30. April 1869 kunde Sekretæren fremlægge et Eksempplar af »de rentrykte, med Selskabets større Segl stemplede og paa Snittet forgyldte Diplomer, saaledes som de nu vare blevne expederede til de 23 sidstvalgte udenlandske Medlemmer« (o: Medlemmer valgt i 1867—1868).

Først da havde Diplomet opnaaet det Udseende, som siden har været anvendt. Adskillige Gange i Aarenes Løb er Diplomerne trykt op, og det dertil anvendte Papir har varieret. I en lang Aarrække indtil 1940 tryktes Diplomerne paa Karton, og Forsendelsen deraf maatte foretages i Hylstre. Siden er Diplomerne trykt paa tyndere Papir, saa Forsendelsen kan ske som Brev, hvorved ogsaa Betydningen af Ordet diploma o: »noget dobbelt sammenfoldet«, er kommet mere til sin Ret.

Det vides, at der har været udstedt Diplomer til Æresmedlemmer, f. Eks. til E. H. Schimmelmänn i 1796 og til Grev Rumford i 1803 (jvfr. S. 48). Men der kendes intet til, om der har været en særlig Tekst paa de da haandskrevne Diplomer til Æresmedlemmerne. En Undtagelse danner i saa Henseende Diplomet for det sidste Æresmedlem, Kronprins Frederik (senere Kong Frederik VIII), der valgtes i Mødet den 13. April 1894. Diplomet udstedtes den 25. Maj s. A. Der anvendtes dertil et Diplom med den sædvanlige Dekoration og den gængse Tekst; dog erstattedes Ordene »Virum Ingenio Et Eruditione Præstantem Et De Litteris Præclare Meritum« samt Pladsen for Medlemmets Navn med Udtrykket »Celsissimum Daniae Principem Hereditarium Fredericum Litteris Et Artibus Egregie Faventem.«